

# Za dobre vibre - čitaj libre

## AJMO ČITAT!





## ZA DOBRE VIBRE - ČITAJ LIBRE

BROŠURA SE IZDAJE U SKLOPU PROJEKTA „ZA DOBRE VIBRE – ČITAJ LIBRE“.

Nositelj projekta „Za dobre vibre – čitaj libre“ je Gradska knjižnica Marka Marulića Split, a partner je Splitsko-dalmatinska županija. Razdoblje provedbe projekta je od 16.09.2021. do 16.09.2023. godine. Ukupna vrijednost projekta je 3.938.232,95 HRK od čega je 3.347.498,01 HRK sufinancirano iz sredstava Europske unije iz Europskog socijalnog fonda, a 590.734,94 HRK iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Za više informacija o EU fondovima posjetite: [www.strukturnifondovi.hr](http://www.strukturnifondovi.hr) i [www.esf.hr](http://www.esf.hr)



# IMPRESUM

**IZDAVAČ:** Gradska knjižnica Marka Marulića Split

**ZA IZDAVAČA:** Grozdana Ribičić

**UREDNIŠTVO:** Antonija Mikulić Fazinić, Katarina Sovulj

**ILUSTRACIJE:** Dona Tomic

**OBLIKOVANJE I TISAK:** K&K Promocija, Zagreb

**NAKLADA:** 4.000 primjeraka

## KONTAKT:

Gradska knjižnica Marka Marulića Split

Ulica slobode 2, 21000 Split

Tel.: 021685012

E-mail: gkmm@gkmm.hr

[www.gkmm.hr](http://www.gkmm.hr)



Split, prosinac 2022.



SPLITSKO  
DALMATINSKA  
ŽUPANIJA



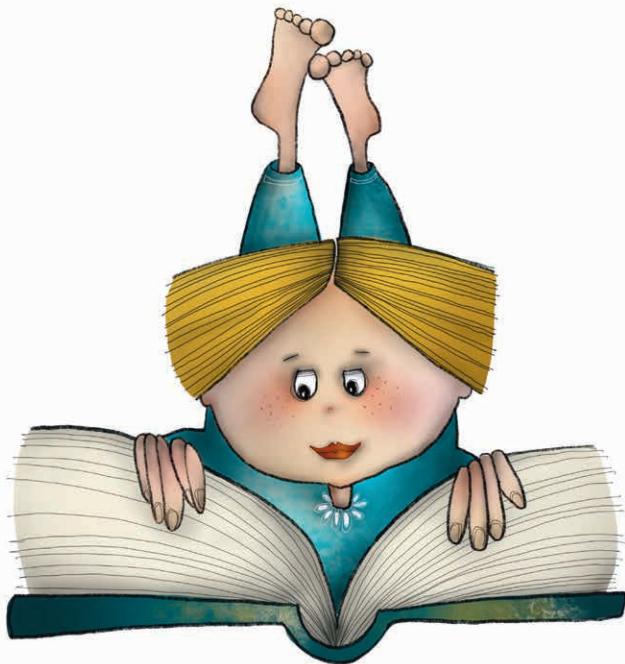
Europska unija  
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI  
I INVESTICIJSKI FONDOVI

E  
S  
F  
UČINKOVITI  
LIJESKI  
POTENCIJALI

Nacionalna  
zaklada za  
razvoj  
civilnoga  
društva

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.  
Sadržaj brošure isključiva je odgovornost Gradske knjižnice Marka Marulića Split.



## VAŽNOST ČITANJA

*“Čitatelj živi tisuću života prije nego što umre. Čovjek koji nikad ne čita živi samo jedan.” (George R.R.Martin)*

Brojna su istraživanja koja upozoravaju na važnost čitanja, osobito u današnje vrijeme u kojem smo preplavljeni pametnim telefonima i svim predhostima i nedostacima koje nam oni donose. Autor knjige „Čitam, da se pročitam“ Miha Kovač ističe kako nas čitanje knjiga usredotočuje, umiruje i vodi u nove izazove te kako čitanjem djeci pomažemo da se razviju u bića koja misle, osjećaju i sposobna su za empatiju (Kovač, 2021).

Djeca školske dobi često razvijaju odbojnost prema knjigama jer ih se u školi prisiljava da čitaju knjige koje su im neri-

jetko nezanimljive i nerazumljive. Dijete treba potaknuti da čita knjige iz zabave, da samo istražuje pisano riječ, odabire omiljeni žanr. Treba mu omogućiti pristup slikovnicama, knjigama, enciklopedijama, atlasima.

Raznim zanimljivim projektima, s puno grupnog, ali i samostalnog rada, potičemo razvijanje njihove kreativnosti, mašte te usmenog i pismenog izražavanja. Čitanje je temelj obrazovanja i djeci je potrebno konstantno poticanje i vođenje.

Djeca odrastajući uče i upijaju ono što dobivaju od okoline. Zbog toga je vrlo važno da djeca odmalena uče o čitateljskoj kulturi na primjeru svojih roditelja

te je besmisленo da roditelji svojoj djeci govore kako trebaju čitati, dok sami ne rade isto.

Autorica knjige „Čitanjem do (spo)razumijevanja“ smatra kako čitanje treba smatrati jednom od osnovnih kompetencija koja pojedincu omogućuje kvalitetan život i kako su u današnjim društvenim pismenost i sposobnost čitanja važne za postizanje uspjeha u svakodnevnom životu i za mogućnost napredovanja u struci (Peti-Stantić, 2019).

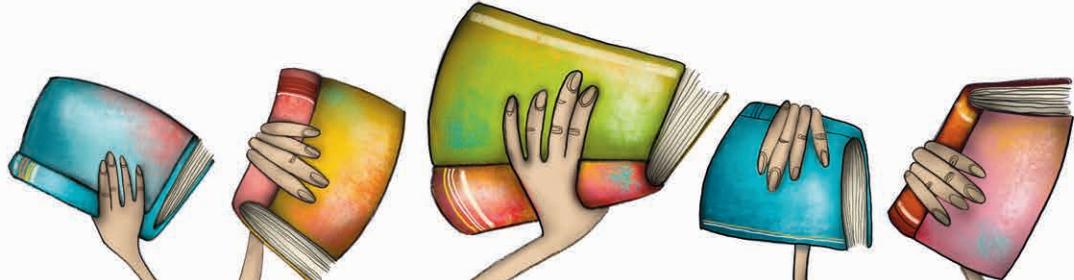
Istraživanje provedeno na Odsjeku za sociologiju Sveučilišta Oxford u Velikoj Britaniji, predstavljeno na godišnjoj konferencijskoj Britanskog sociološkog društva u travnju 2011. godine, pokazalo je da je **čitanje knjiga (čitanje iz užitka)** jedina izvanškolska aktivnost šesnaestogodišnjaka koja **pozitivno utječe na kasniji posao i karijeru**.

Na uzorku od 17.200 ispitanika starih 33 godine autor M. Taylor istražio je njihove različite izvanškolske aktivnosti kad

su bili u dobi od 16 godina i vrstu posla koju obavljaju u kasnijoj dobi. Pokazalo se da oni koji su u mladenačkoj dobi čitali češće dobivaju upravljačke i stručne poslove od onih koji su se bavili bilo kojom drugom izvanškolskom aktivnošću.

Želja za čitanjem i sposobnost čitanja bitan su preduvjet cijelovitog osobnog razvoja. Čitanje povećava emotivnu inteligenciju i toleranciju. Čitanjem nekih tipova naracija usvajaju se identitetski obrasci koje te naracije nude te se omogućuje postizanje boljih rezultata na testovima emotivne, logičke i socijalne inteligencije kao i povećanje razine empatije i spremnosti da se pomogne drugom.

Cjelokupno društvo nosi veliku odgovornost za odgoj i obrazovanje svojih članova, naročito najmlađih. To je jedan od razloga zašto se u Hrvatskoj, kao i u drugim zemljama, organiziraju brojni projekti koji će pomoći kako djeci, tako i njihovim roditeljima u razvoju čitateljske kulture (Gabelica i Težak, 2017).



U sklopu organizacije Noć knjige već jedanaest godina za redom provodi se istraživanje o čitanosti i tržištu knjiga u Republici Hrvatskoj. To je ujedno jedino relevantno istraživanje među hrvatskim stanovništvom koje je i ove, 2022. godine, provedeno na reprezentativnom uzorku od 1000 ispitanika, u razdoblju od 1. do 18. ožujka („Objavljeni rezultati istraživanja tržišta knjiga u Republici Hrvatskoj za 2022., Noć knjige“, 2022). Istraživanje je pokazalo razočaravajuće podatke da je u odnosu na posljednje dvije godine čitanost opala više od 7 % (2020. godine 49% ispitanika je pročitalo barem jednu knjigu, dok se ove godine broj smanjio na 42% ispitanika).

Čitalačku kulturu u Republici Hrvatskoj treba i dalje poticati i razvijati. Naša država pokazuje visoku razinu svijesti o tome da treba promijeniti stavove naroda o čitanju te poticati čitanje na svim razinama (Gabelica i Težak , 2017).

Jedan od najvažnijih dokumenata čija je uloga aktualizirati poticanje građana na čitanje jest Nacionalna strategija poticanja čitanja.

Hrvatska je dobila ovaj dokument potkraj 2017. godine, a misija strategije bi se trebala ostvariti u razdoblju od pet godina.

### **Glavni ciljevi ove misije, čija je krilatica „Čitajmo da ne ostanemo bez riječi“, su:**

1. uspostavljanje učinkovitog društvenog okvira za podršku čitanja
2. razvoj čitalačke pismenosti i poticanje čitatelja na aktivno i kritičko čitanje
3. povećanje dostupnosti knjiga i drugih čitalačkih materijala (Nacionalna strategija poticanja čitanja od 2017. do 2022. godine, 2017, str. 5).



Hrvatska je država koja se može pohvaliti svjesnošću da u narodu treba promicati čitanje i učiti djecu, mlađe, ali i starije, pozitivnim čitalačkim navikama. Već duži niz godina postoje brojne kampanje, manifestacije, natjecanja i kvizovi koji za cilj imaju poučavati djecu i mlađe informacijskim tehnikama i vještinama, poticati kreativnost djece i mlađih, ali i poticanje roditelja na aktivno sudjelovanje u čitalačkoj kulturi.

Vlada Republike Hrvatske je, na prijedlog Ministarstva kulture i medija, proglašila 2021. godinu Godinom čitanja. Taj čin provedba je mjere Akcijskog plana Nacionalne strategije poticanja čitanja. Odabrana je upravo 2021. godina kao izazovna godina u kojoj je pandemija bolesti COVID-19 na vrhuncu, kako bi se potaknuli ljudi da što više odlaze u knjižnicu u vrijeme ograničenih posjeta kulturnih i općenito socijalnih događanja.

U istoj godini, Ministarstvo kulture i medija je u okviru operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“, a nakon provedenog natječajnog postupka „Čitanjem do uključivog društva“ donijelo Odluku o financiranju 12 knjižničnih projektnih prijedloga koji za cilj imaju nabavu i opremanje bibliobusa. Među tim projektima je i projekt GKMM-a „Za dobre vibrе – čitaj libre“.

Knjižnice su ostale i dalje dostupne građanima, prvenstveno kako bi se nastavilo poticati na čitanje jer je ono na određeni način preduvjet kulture. Stoga je od iznimne važnosti svima osigurati pristup znanju i informacijama, osobito u naseljima koja nemaju uvjete za osnivanje narodne knjižnice.

U Splitsko-dalmatinskoj županiji 26 općina, odnosno 55 323 stanovnika nema nikakav oblik javnog knjižničarstva. Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti propisuje da svako naselje mora imati osiguranu knjižničnu uslugu.



# ZAŠTO ČITATI ?

Budući da se sklonost čitanju i predčitalačke vještine razvijaju od najranije dobi, osobito je važno posebnu pažnju posvetiti čitanju djeci i dječjem čitanju...



## ZATO ŠTO POZITIVNO UTJEČE NA:

1. emocionalni razvoj
2. jezične sposobnosti
3. potiče pamćenje i maštu
4. poboljšava pažnju
5. produbljuje znanje
6. razvija moralnu osjetljivost
7. jača samopouzdanje

# “ZA DOBRE VIBRE - ČITAJ LIBRE”

Jeste li znali da je na području Splitsko-dalmatinske županije trenutno 26 općina bez knjižnične usluge, a više od 30 naselja s preko 500 stanovnika nema ni narodnu ni školsku knjižnicu? To znači da **više od 60 000 stanovnika u svom naselju ili općini u sklopu Splitsko-dalmatinske županije nema osiguran pristup knjizi.** Stoga, kako bi se pristupilo rješavanju ovog problema, Gradska knjižnica Marka Marulića Split namjerava uspostavom **pokretne knjižnice – bibliobusa** obuhvatiti značajan broj općina i naselja na području županije i osigurati im neposredan pristup knjizi.

Uspostavom projekta „**Za dobre vibre - čitaj libre**”, kojeg Gradska knjižnica Marka Marulića Split provodi u partnerstvu sa Splitsko-dalmatinskom županijom, želi se uspostaviti bibliobusna službu na području naše županije. Cilj projekta je omogućiti pristup knjizi i informacijama svima onima koji nemaju dostupne

knjižnice na području svoje općine ili grada. Također, projektom se želi pridonijeti razvituči čitalačke kulture i pismenosti na području Splitsko-dalmatinske županije s naglaskom na ciljane skupine (kao što su osobe mlađe od 25 godina, osobe starije od 54 godine te osobe s invaliditetom).

Aktivnosti projekta uključuju uspostavu bibliobusne službe, organizaciju participativnih radionica te provedbu informativne kampanje za podizanje javne svijesti o važnosti čitanja. Osim što je iznimno vrijedan za sve stanovnike Splitsko-dalmatinske županije, projektom se povećava dostupnost knjižnog fonda i unapređuju čitalačke kompetencije osoba u riziku od socijalne isključenosti. Također se podiže i razina svijesti o važnosti čitanja u svim mjestima kojima je pristup knjizi u ovom trenutku smanjen ili u cijelosti onemogućen.

# ŠTO JE BIBLIOBUS?

Bibliobus, tj. „pokretna knjižnica“, vozilo je koje dostavlja knjige i drugu knjižničnu građu u udaljena naselja i dijelove gradova i općina. Osim knjiga i ostale građe, bibliobus sadrži i internetsku pristupnu točku za korištenje udaljenih izvora znanja.

**Bibliobus dostavlja informacije, tehnologiju i izvore za cjeloživotno učenje i razonodu, ispunjava kulturno-informacijsku uslugu i poboljšava kakvoću življenja stanovnika.**

Dostupnost knjige je neprocjenjiva, a bibliobus je jedinstven jer na svoja četiri kotača tu dostupnost čini jednostavnom.

**Kojoj skupini građana najviše znači bibliobus i zašto?**

Svim skupinama građana koji žive u područjima udaljenima od prve stacionirane knjižnice, a posebno su obuhvaćeni:

- djeca i mladi od najranije pa do tinejdžerske dobi koja, korak po korak, koriste prve slikovnice, lektirnu građu, knjige za odmor i zabavu te stručnu literaturu
- stariji i teže pokretni
- bolesni
- korisnici domova za nezbrinutu djecu, domova za starije i nemoćne
- korisnici s poteškoćama u kretanju
- s problemima u čitanju standardnog teksta (slijepi i slabovidni)
- korisnici terapeutskih zajednica za odvikavanje.

Dostupnost knjižne građe, **važnost čitanja i cjeloživotnog učenja - pružanje usluga "vozila na kotačima"** pridonosi razvoju zajednice i daje jednakе mogućnosti pristupa znanju svim korisnicima u udaljenim mjestima sukladno zajednici orijentiranoj na stacioniranu knjižnicu.

Želja nam je stanovnicima svih 368 naselja u Splitsko-dalmatinskoj županiji kroz knjižnične usluge i građu koje donosi i pruža bibliobus dati podršku obrazovanju, osobnom razvoju, stvaranju i jačanju citateljskih navika, razvoju novih interesa te upotpunjenu slobodnog vremena.

**Lokacije stajališta na području Split-sko-dalmatinske županije kao i raspored dolazaka županijskog bibliobusa pratite na internetskim stranicama [www.gkmm.hr](http://www.gkmm.hr)**

